

MINTHA-KRIMI

Dettre Gábor: Tabló

2008.02.13.

Megölnek valakit, folyik a nyomozás, mégsem egy bűnügyi történet bontakozik ki Dettre Gábor filmjében, amelyet Kertész Ákos kisregénye, *A gyűlölet ára* alapján készített. A *Tabló* inkább kor- és kórkép, amelyben az elfogadás, a szeretet és a szerelem lehetne a túlélés, a megváltás módja. PAPP TÍMEA KRITIKÁJA.

Három szálon fut a film. Az első egy krimi. Megölnek – perverz módon, feltehetően bosszúból – egy idősebb műkereskedőt, aki prostituáltak futtatásával, leánykereskedelemmel is foglalkozott. Ennek a kacifántos ügynek a felderítését bízzák Zafírra (**Mucsi Zoltán**), a cigány rendőrnnyomozóra. Amúgy találtatik még a rendőrök között zsidó (**Scherer Péter**), cigányozó-biboldozó-románcgizó alkoholista mélymagyar (**Csuja Imre**), továbbá korrupst (**Tordy Géza**), mi több, még egy félig-magyar román is akad (**Ioan Gyuri Pascu**). És nem, nem egy politikailag inkorrekt viccről van szó.

A karhatalmi testület etnikai sokszínűségének felmutatásán túl elének tárul a film második, címadó rétege: társadalmi-szociológiai látólelet, amely a közepesen lepukkant körfolyosós bérház lecsúszottságukban vegetáló egzisztenciáit mutatja be széles ecsetvonású vázlatban, a mosókonyha mániákusan bolond asszonyától (**Pásztor Erzsi** minden ripacsériától mentes szívszorító alakításában) a börtönt megjárt *kül* csávóig (**Kocsis**

Mucsi Zoltán

Gergely).

A harmadik szálon Zafír boldogtalan, rég kihűlt házassága és egy bőven kilátástalan szerelem feslik fel a szemünk előtt. A férfi a nyomozás során találkozik egy tizenhat-tizenhét éves, Erdélyből a nyomorúság elől szökött cigánylánnyal (**Fátyol Kamilla**), akinek nincs hova mennie. Zafírban megszólal a vér szava – ami ekkor még csak szolidaritást és védelmet, nem pedig a férfihormonok zsesegését jelenti –, hát hazaviszi magukhoz. A svéd származású, zsidó, altruista hajlamoktól

Jelenet a filmből

nem mentes, cigánytöbbségű iskolában angolt tanító, vegetáriánus, otthon leginkább meztelenül levő feleség (**Györgyi Anna**) azonban gyanút fog. Egy hazugsággal - hogy hazaviszi a lányt Romániába - ugyan sikerül a nő féltékenységét elaltatni, ám a pár végül csak egy balatoni nyaralóban köt ki. Ahonnan aztán tényleg hazajut a szép cigánylány a világ végi, rovásírásos kapujú házba (de hogy ott a pityókapálínkától matrészeg fiatalember – **Czukor Balázs** – milyen státuszban, férjként vagy bátyként lakik-e, nem derül ki), de a hazajutás

módja legalább annyira rejtélyes, mint az idős mű- és leánykereskedő legyilkoltatásának talánya. Hogy a féldisznókban kábítószer utaztató ál-hentesüzlettulaj (**Lengyel Ferenc**), a vele viszonyt folytató, kiöregedett kurvából fitnesszterem-tulajdonossá előlépő nej (**Szirtes Ági**), netán a rendőrségi fejes útjait és üzelmeit keresztezte-e a szerencsétlenül agyonvert férfi, a filmből nem derül ki.

Jelenet a filmből

körülvevő világban. Nem a tél, a lucok képei borzongatnak a nézőtéren, hanem az, ahogyan ennek lélektelenségét **Tóth Tamás** kamerája megmutatja. Abszolút személytelenséggel, amelybe néha beszűrődik egy apró, nagyon keskeny fénypáncsma – és hogy még ridegebb legyen a reménytelen kirekesztettség, időnként a háttér és a fókuszban nem levők fekete-fehérben látszanak. Remek helyszíneket találtak ennek a zord világnak az illusztrálására: a teleírt falú cella, a rendőrségi szobák, ahol a bútorok és a módszerek felett is legalább negyven éve megállt az idő, a pangó piac, az Ipar utcai omladozó ház mind az érzéketlenül szemlélt pusztítás és pusztulás képei.

Mállottak, lestrapáltak a figurák, és vállaltak a színészi arcok, testek. A Zafir nevelőapját játszó **Keres Emil** halálváró bölcs beletörődése, a feleségét játszó **Martin Márta** nagyothallása, a pár egymásra utaltsága, **Venczel Vera** és **Bodnár Erika** egy pillanatra feltűnő szalon-antiszemita úriasszonyai, a rendőrt játszó **Hollósi Frigyes** műfogsor-kivétele, az előzetesben ülő **Nyári Oszkár** rezignált tekintete zsigerileg elraktározandó pillanatok.

Amit látunk a vásznon, az hús, és nem erotika. Megváltó helyett mindössze kényszeres szex a feleséggel, éjszaka közepi farokverés a konyhai hokedlin, a szeretkezés pedig nem ágyban, párnák közt, hanem egy fehérre csempézett általános iskolai vécében történik. (Közben beszűrődik az ünnepségen a gyerekek által előadott *We are the world*. Ennél fájdalmasabban és groteszkebben ironikus nem is lehetne kontraszt: a nyers és a hipergiccs.)

A párbeszédék humorra törekszenek, ilyenkor olyan erőltetettek, hogy agyoncsapják a képek és **Alexander Balanescu** kísérőzenéje által keltett hangulatot. És amikor elindul a végfőcím, körülbelül az az érzésünk, mint Scsipovicsné Zahedri Krisztina logopédusnak, aki a pontos időn kívül semmit nem tudott meg Vágó Istvántól, Gálvölgyi János *Van benne valami*-paródiájában.

Kapcsolódó cikkünk: [39. Magyar Filmszemle](#)

De valahogy nem is izgat különösebben, hogy ki a gyilkos, mert a sok karakter közt elvész a krimiszál. És hiába vannak sokan, mindegyikük – még az agyontulajdonoságot feleség is – ásítóan egydimenziósra tipizált: kétségbeejtően idegenek egymásnak. A film eredeti címe *Romazsaru* volt, ez változott *Tablóra*. A módosítással az objektív látószöge is kitágult. Ezáltal a történet sem Zafirra, a negyvenes éveiben járó, cigány származású, de magyar nevelőszülők által örökbe fogadott, jogvégzett rendőrré fókuszál, hanem olyan emberekre, akik tökéletesen egyedül vannak, és otthontalannak érzik magukat az őket

Szerző: **Papp Tímea** Fotók: **Rózsa Miklós** / makep.hu

Forgatókönyvíró: Dettre Gábor, Kertész Ákos

Zeneszerző: Alexander Balanescu

Operatőr: Tóth Zsolt

Vágó: Koncz Gabriella

Rendező: Dettre Gábor

Szereplők: Mucsi Zoltán, Csujá Imre, Scherer Péter, Tordy Géza, Szirtes Ági, Lengyel Ferenc, Györgyi Anna, Fátyol Kamilla, Nyári Oszkár

Támogatott: 39. Magyar Filmszemle

Megítélt támogatás: 9 500 000 Ft

Támogató: Mozgókép Kollégium